Nr. 108 Sibiiu, Sâmbătă 4/17 Octomvrie 1908. *Anul LVI.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

In jurul pluralităţii.

Sibiiu, 16 Octomvrie n.

Ziare maghiare din capitală, cari pretind a fi bine informate în chestiile politice dela noi, susţin, ca proiectul de lege despre reformele electorale încă nici acuma nu a primit necesara sancţionare prealabilă, că ministrul nostru de interne tot mai lucră şi mai schimbă câte ceva în textul proiectului, şi că necontenit face socoteli şi combinaţiuni, pentruca se vadă, că în urma schimbărilor, poatecă *cerute,* cum iase oare votul universal, mai favorabil ori mai nefavorabil pentru interesele specifice maghiare, decum fusese el contemplat dintru început?

Cumcă aşa e, ori nu e aşa, noi nu putem se ştim. Ştim însă, că ministrul de interne a promis, că pe la finea lui Octomvrie va depune pe biroul camerei proiectul de lege, şi că finea lui Octomvrie nu mai e departe. Să aşteptăm deci, până ni se va da posibilitatea se-i cunoaştem bine cuprinsul, şi atunci ne vom pronunţa în mod amănunţit asupra lui. Aceasta însă nu ne împedecă se nu spunem ce se *vorbeşte* în jurul ideei fundamentale pe care e clădit proiectul de lege al domnului ministru de interne, în jurul *pluralităţii.*

Un ziar bine informat dela Viena („Reichsport") face destăinuirea într'un număr mai recent, că ministrul de interne Andrásy voia se pună pedeci anexării Bosniei şi Herţegovinei la monarhia noastră, şi se facă pendentă acceptarea anexării din partea guvernului unguresc dela acceptarea din partea Coroanei a *votului plural* la alegerile pentru parlament, dar a fost majorisat în consiliul de ministri şi a remas singur cu dorinţele sale. Mai cu tărie ar fi fost combătut ministrul Andrássy din partea ministrului de culte Apponyi, care a susţinut, cu multă dreptate de altcum, că anexarea e o chestie de o natură, reforma electorală o chestie de altă natură, nu pot se fie deci aduse în legătură una cu alta.

O altă destăinuire, pe care o face tot ziarul numit, este aceea, că domnul ministru Kossuth chiamă la sine tot câte treizeci de deputaţi din partidul independist, nu pentru a-i pune în curent cu cuprinsul noului proiect de lege despre reformele electorale, care încă nici nu e gata, ci pentru a le cere subscrierile pe o declaraţiune, în care să spune, că majoritatea covârşitoare a dietei maghiare *doreşte* pluralitatea. Declaraţiunea aceasta va fi prezentată apoi Monarhului, la ocaziune binevenită, pentru a-l îndupleca să accepteze şi Maiestatea Sa — *pluralitatea.*

Din toate acestea ar resulta, că pluralitatea nu e plăcută Coroanei, şi că prin urmare din motivul acesta proiectul de lege al contelui Andrássy încă nu a primit sancţionarea prealabilă a Maiestăţii Sale.

De altcum pluralitatea e combătută din toate părţile, ca un lucru care nu se potriveşte cu ideile înaintate de astăzi în privinţa egalităţii de drept. Precum la războiu nu trimite cel avut, ori cel inteligent, două, sau trei persoane, ca să lupte pentru tron şi patrie, ci numai una, persoana proprie, întocmai ca săracul şi analfabetul, — aşa nu se cuvine se aibă nici mai mare drept la alegere, mai multe voturi, decât săracul şi analfabetul, pentrucă pentru patrie îşi fac datorinţa în mod egal toţi, trebue deci ca şi la drepturi tot egali se fie toţi.

E de remarcat apoi părerea domnului Dr. Lueger, primariul Vienei, esprimată în privinţa aceasta în faţa unui ziarist, şi care, după ziariul „*Deutsches Volksblatt*" ar fi următoarea: „..Eu am fost totdeauna de părerea, că atât pentru monarhia întreagă, cât şi pentru dinastie, şi în cele din urmă chiar şi pentru Ungaria, scăpare este numai în introducerea votului universal, fără restrângere. M'am aflat totdeauna pe punctul de vedere, că îmbuibarea clicei dominante iudeo-maghiare, sub care are se sufere, atât armata, cât şi alţi factori însemnaţi şi interese de viaţă ale monarhiei, numai prin o estindere egală a drepturilor cetăţeneşti asupra tuturor locuitorilor din Ungaria poate se fie sdrobită. Nu înţeleg de ce într'un stat de drept Maghiarul de esemplu se numere atâta cât 3, 5, ori 10 Germani, Români sau Slovaci? Şi apoi de ce se mai fie favorizaţi Maghiarii pe deasupra şi prin împărţirea nouă a cercurilor electorale? In viaţa de stat ieeşi ei poziţia, care le compete în raport cu capacitatea lor culturală, spirituală şi economică. Ce se atinge de acordarea sancţiunei prealabile pe seama reformelor electorale, eu cred, că *încă nu s'a întâmplat* din partea Maiestăţii Sale, şi sper chiar, în interesul dinastiei, că o astfel de caricatură a unei legi electorale, cum e proectul contelui Andrássy, nici nu va primi sancţionarea prealabilă. O astfel de lege electorală ar fi egală cu renunţarea dela prerogativele pe cari le are Coroana şi cari îi compet".

Sigur, că nu ne-ar supăra de loc, dacă s'ar adeveri, că de fapt, Coroana nu a dat, şi nu va da sancţionare prealabilă proiectului de lege al contelui Andrássy, din cauza *pluralităţii,* pentrucă cu dreptate la nici un cas nu e, ca un cetăţan se aibă mai multe şi mai mari drepturi decât celalalt. La fel suntem, unul ca şi altul, eşiţi din acelaşi pământ, şi meniţi se mergem în acelaşi pământ, deci egali se fim toţi şi la drepturi.

Personal. In urma învitării primite dela ministrul de culte şi instrucţiune publică, contele *Apponyi*, Preacuvioşia Sa, părintele Arhimandrit şi vicariu episcopesc *Filaret Musta* a plecat Mercuri din Caransebeş la Budapesta, unde a avut eri, Joi, o lungă întrevedere cu ministrul de culte. Audienţa aceasta e adusă în legătură cu apropiata întărire a Preacuvioşiei Sale de episcop al diecezei Caransebeş.

Regele Bulgariei acasă.

Precum nu se atinge nime de anexarea Bosniei şi Herţegovinei la monarhia noastră, aşa nu se atinge nime nici de independenţa Bulgariei şi de decretarea ei de regat. Lucruri împlinite sunt amândouă, pe cari congresul puterilor mari europene, dacă ar fi să se întrunească (şi se spune, că între Rusia şi Anglia s'ar fi stabilit înţelegerea, ca să fie convocat) nu are decât să le iee la cunoştinţă şi să astupe gura micilor nemulţămiţi cu câte ceva.

In ziua decretării independenţei Bulgariei sosise principele, acum ţarul Ferdinand, în ţară, dar nu a mers la Sofia, capitala ţării sale, ci la Târnova, unde a fost proclamată independenţa şi ţarie, iar de aci a mers prin alte oraşe ale regatului seu, astfel, că în Sofia şi-a făcut întrarea abia Luni. A fost însă o întrare cu adevărat *triumfală.*

Oraşul întreg, dar mai cu seamă străzile pe unde a trecut cortegiul regal, au fost splendid decorate, cu mii şi mii de drapele, covoare şi ghirlande de verdeaţă. La întrarea parcului principelui Boris, lângă podul vulturilor, se găsia un arc de triumf, representând poarta vechei fortăreţe din Sofia. Pe o parte a arcului de triumf inscripţiunea: „Inainte, ţarul nostru, poporul este cu tine". In mijlocul arcului de triumf o mare coroană regală aurită, apoi patru pajure, relevând datele cele mai de seamă ale istoriei Bulgarilor: 1870, marea independenţă religioasă, 1878, răsboiul ruso-turc, 1885, uniunea celor două Bulgarii şi 1908, independenţa, — iar în dosul arcului de triumf se vedea podul vulturilor şi la întrarea sa nişte mari co-

---

FOIŞOARĂ.

Un document istoric.

Legea electorală dela 1848, adusă pentru *Ungaria*, a fost cât se poate de liberală. S'a dat drept de alegere tuturor proprietarilor de pământ, cu cel puţin un sfert de sesiune, ceeace corăspundea aproape votului universal de astăzi, pentrucă pe atunci foarte puţini erau locuitorii în comunele rurale, cari aveau mai puţin de un sfert de sesiune în stăpânirea lor. Impărţirea cercurilor electorale încă se făcuse fără nici un gând ascuns, cu privire la naţionalităţile nemaghiare. Cu toate acestea, nici la anul 1861, şi nici la 1865, nu am putut trimite din Ungaria propriu zisă numărul de deputaţi la dieta ţării corăspunzător forţelor numerice de cari dispunea şi pe atunci poporul român din patria aceasta.

Motivul? Lipsa de inteligenţă, lipsa de conştienţă naţională la poporul de rând, şi mai ales lipsa de *organizare.* Nici la anul 1861, şi nici la 1865, nu s'a făcut nici o organizare sistematică a partidului naţional român în Ungaria, ci candidarea şi alegerea de deputaţi naţionalişti a fost lăsată în voia întâmplării. Ba nu; în grija unor singuratici înflăcăraţi naţionalişti de pe atunci, cari din indemnul lor propriu, pe socoteala şi cu cheltuiala proprie, au căutat să deştepte sentimentul naţional, acolo, unde el se afla în amorţire.

Unul dintre aceşti deşteptători ai neamului a fost *Vincenţiu Babeş*, distinsul fiu al neamului nostru, mort nu de mult, care înţălegând glasul vremii, a adresat tuturor preoţilor, învăţătorilor şi altor fruntaşi români dela sate, pe cari îi aveam pe atunci, la 1/13 Octomvrie 1865, un călduros apel în chestia alegerilor de deputaţi ce erau să se facă nu peste mult pentru dieta ungară din Pesta, punându-le tuturor la inimă, să stărue din toate puterile, ca în cercul lor electoral să fie candidat şi ales un Român, şi încă un bun Român.

Interesanta scrisoare litografiată şi datată din Buda, unde locuia Babeş, e de cuprinsul următor:

„P. T. Domnule! Un principe ilustru, amic zelos al naţionalităţilor, la o ocaziune solemnă, nu de mult celebrată, adresă popoarelor apăsate următoarea sentinţă: „Pentru ca un popor să fie demn de a forma o naţionalitate, e neîncunjurat de lipsă, ca el însuşi să şi-o elupte şi consolideze, prin *virtuţi* şi *sacrificii.*"

Intreaga istorie a trecutului ne arată adevărul acestei sentinţe. Decând a făcut Dumnezeu lumea, nici odată nu a ajuns neamul omenesc la vre-un bine, la vre-o stare fericită, fără mari *virtuţi* şi *sacrificii.* Numai cu multe şi mari sacrificii a scăpat poporul lui Israil, sub Moise profetul, din servitutea Egipetului şi a întrat mai târziu în Canaan, pământul cel binecuvântat. Numai prin multe şi mari virtuţi şi sacrificii au urzit strămoşii nostri, o mână de oameni, cu Romul în frunte, cetatea şi împărăţia Romei, odineoară domnitoarea lumii. Numai prin multe şi mari virtuţi şi sacrificii a răscumpărat Mântuitorul lumea, şi tot numai aşa s'a lăţit şi învăţătura lui, adecă creştinătatea peste întreg pământul. Numai prin multe şi mari virtuţi şi sacrificii se întemeiază, se susţin şi se înalţă tronuri glorioase, patrie liberă, naţionalitate liberă, se câştigă renume şi drepturi istorice, pentru popoare tot aşa ca şi pentru indivizi şi familii.

Va să zică, virtuţile şi sacrificiile formează *preţul* pentru care tatăl cel din ceriu, domnul domnilor şi împăratul împăraţilor, dă fiilor săi celor demni, popoarelor sale celor brave, tot binele de care însătoşează şi se bucură inima omenească cea nestricată.

Domniei tale, domnul meu, socot că nu am lipsă aţi esplica, în ce se cuprinde acel preţ, şi că ce se înţelege prin virtute şi sacrificii? Domnia ta de bună seamă, ca oricare Român luminat, vei şti ceva despre viaţa, ostănelele, luptele şi suferinţele unui Cichindeal, Iorgoviciu, Nicoară, Bărnuţiu, şi alţii. Icoana vieţii lor e pentru noi cea mai adevărată icoană a virtuţilor şi a sacrificiilor.

Cristos mântuitorul a învăţat aşa, că cei ce vreau să servească lui Dumnezeu, adecă, cei ce vreau să să lupte pentru dreptatea, adevărul, luminarea şi fericirea comună, aceia au *să se lapede de sine*, adecă de toate interesele egoistice şi particulare, *să iee crucea asupra lor* şi să meargă după dânsul. Adecă, să se facă martiri pentru adevăr şi dreptate, pentru luminarea şi eliberarea celor apăsaţi şi asupriţi.

Acestei sfinte învăţături urmară apostolii şi miile de bărbaţi ai bisericii, pe cari astăzi îi numărăm şi venerăm între *sfinţi.*

Aşa s'a întemeiat şi lăţit legea cea sfătă!

Tot acelei învăţături a urmat şi Cichindeal, Iorgoviciu, Nicoară şi Bărnuţiu, şi toţi ceialalţi mulţi martiri ai nostri, şi tot numai în acest chip se va putea emancipa, întemeia şi desvolta şi naţionalitatea noastră română, cea astăzi în acest pământ străvechiu al nostru cu totul încă apăsată şi ignorată. E o causă, această emanicipare, pentru noi, după firea ei, fiindcă ne condiţionează esistenţa publică, nu mai puţin sfântă şi momentuoasă, ba doară chiar mai mult decât însaşi creştinătatea, căci pentru un neam, care nu există, ori e cărui existenţă şi drepturi omeneşti se deneagă, ce folos are creştinătatea? Ce ajută învăţăturile sfinte pentru o turmă de vite?!..

Spre scopul emancipărei şi întemeerii naţionalităţii noastre, mai înainte de toate se recere *desvoltarea moralităţii, sau a puterei morale în popor şi în cărturarii poporului*, căci aceasta e trupina, din care cresc şi înfloresc virtuţile, cari apoi produc sacrificii şi martiri.

Un popor, ca şi un om, care nu are moralitate sau putere morală, *nu poate să aibă viitor*, pentrucă în el nu este simţul de demnitate omenească, ci numai viaţă animalică, chiar dacă ar fi îmbrăcat tot în aur şi mătasă, pentrucă numai morala, simţul şi preţul umanităţii, sau demnităţii omeneşti, deosebeşte pe om de vită. Numai acestea îl ridică şi îl apropie de Dumnezeu!..

(Va urma.)

loane, în vârful cărora vulturii ţineau în ghiarele lor ghirlande făcute cu foi de ştejar şi flori. Ghirlandele se încrucişau deasupra mijlocului podului, unde atârna coroana regală, făcută cu lauri şi flori. De asemenea o mare coroană de lauri era depusă pe soclul monumentului ţarului liberator.

*

Pe tot parcursul cortegiului regal erau înşirate trupele garnizoanei.

Pe bulevardul care duce de la statuia ţarului liberator până la pod şi spre palat, străzile au fost decorate cu catarguri împodobite cu culorile naţionale şi ghirlande de verdeaţă, cari se încrucişau peste drum, înfăţişând o boltă decorată.

Cortegiul era deschis de societăţile sportive şi corporaţiunile cu drapelele lor. In două străzi laterale erau adunaţi elevii gimnaziului şi ai clasei a patra primară, însoţiţi de profesorii şi institutorii lor. Studenţii erau adunaţi pe scările Sobraniei, iar veteranii împrejurul monumentului ţarului liberator.

In străzile Alabinska şi Vitoska şi pe piaţa catedralei erau elevii şcoalelor profesionale şi ai seminariilor, iar înapoi, o mulţime de popor foarte entusiasmat.

Foştii ministri şi fostii prezidenţi ai Sobraniei, deputaţii şi capii diferitelor comunităţi confesionale, oficerii superiori şi înalţii funcţionari, aşteptau la catedrală, iar alţi oficeri din armata activă şi din rezervă, în mare ţinută, erau pe scările catedralei.

Regele Ferdinand a sosit la patru după ameazi, dar nu prin gară, ci a descins din tren la câţiva chilometri înainte de oraş, şi a venit pe şosea, trecând pe dinaintea casarmei de cavalerie de lângă parcul Boris.

Aci a fost primit de către generalii şi comandanţii de brigăzi şi de regimente.

Atunci Regele încalecă pe un cal sprinten şi călare întră în capitală, urmat de toţi aceşti ofiţeri călare.

O baterie de câmp şi una de munţi au tras 31 de focuri de tun.

Sosind în faţa arcului de triumf, Suveranul a primit raportul şefului garnizoanei, apoi un mare cor a întonat un imn regal, compus cu acest prilej.

Aci se găseau ministrii, prezidentul Sobraniei, primarul capitalei, împreună cu tot consiliul municipal, prefecţii de district şi foştii primari ai capitalei.

Primarul oraşului Sofia a prezentat Suveranului pâinea şi sarea tradiţională, urându-i bună venire, apoi doamna Karaveloff, soţia fostului prim-ministru, a oferit Regelui, în numele femeilor din capitală, asemenea şi doamna Malinoff, soţia actualului prim-ministru, câte un buchet de flori.

Trecând atunci sub arcul de triumf, Suveranul a fost salutat de societăţile culturale, înşirate între arc şi podul vulturilor.

Cortegiul a mers apoi spre catedrală, unde Regele a fost primit de către I. P. S. Sa Metropolitul din Sofia, însoţit de înaltul seu cler.

Un serviciu religios a fost celebrat de I. P. S. Sa Metropolitul, care a rostit o prea frumoasă cuvântare.

Dela catedrală Suveranul s'a înapoiat la palat, după ce trupele au defilat pe piaţa Alexandru.

Se socoteşte numărul persoanelor venite din provincie şi din împrejurimile capitalei din acest incident, la cinci zeci de mii.

Recepţiunea a fost foarte entuziastă şi de un mare caracter.

Erau atunci în Sofia patru zeci de ziarişti streini, cărora li s'a rezervat locuri în faţa arcului de triumf.

Luni sara, pe la nouă, ofiţerii s'au dus în curtea palatului, ca să aclameze pe suveran, apoi au mers la cercul militar, unde s'a servit o mică gustare. Toasturi multe au fost rostite. Capitala era admirabil iluminată. S'a făcut o splendidă retragere cu torţe, la care au luat parte toţi funcţionarii guvernului şi ai comunei, apoi profesorii, iar elevii din clasele liceală, purtând lampioane, veteranii cu facle, societăţile sportive şi cicliste în uniforme şi cu lampioane, formau două şiruri mobile dealungul procesiunei.

Punctul de plecare a retragerei cu torţe a fost piaţa catedralei la şeapte jum. seara, de unde cortegiul a trecut în faţa palatului spre a aclama pe Rege, apoi în faţa cercului militar, unde s'au făcut ovaţiuni.

Legaţiunile marilor puteri, sobrania şi ministerul de răsboiu, au fost splendid decorate şi iluminate.

In faţa palatului s'a încins adoi danţuri naţionale şi s'au tras focuri de artificii.

Din comitate.

Adunarea generală a comitatului Sibiiu.

— 13 Octomvrie n.

Luni, în 5 Octomvrie, s'a ţinut adunarea generală ordinară a comitatului nostru, având la ordinea zilei nu mai puţin de 293 obiecte, dintre cari unele de o deosebită importanţă din punct de vedere al intereselor noastre naţionale şi bisericeşti.

Membrii clubului nostru român, sosiţi în Sibiiu din acest incident, înainte de şedinţă s'au întrunit la o consultare în localul casinei române din palatul Asociaţiunei, de unde apoi în corpore au plecat la orele 9 spre sala comitatensă, unde şedinţa s'a fost început deja, în presenţa membrilor de naţionalitate săsească, cari de astă-dată s'au dovedit a fi ceva mai sprinteni decât membrii români.

Nu-i vorbă, a fost mare noroc, că Saşii au grăbit mai de timpuriu la şedinţă, căci de cumva sosiau mai târziu, uşor se putea întâmpla, ca aruncurile preliminate pentru anii următori să nu fie votate, dupăce membrii români nu se prea identifică bucuros cu asemenea greutăţi impuse în sarcina poporului nostru, mai ales în timpul de faţă, când starea economică, în urma lipsei de nutreţ, a devenit din cale afară critică.

După multele şi încordatele discuţii, ivite mai ales în sinul majorităţii săseşti, iată, că pe la ora 12 a. m. ajunserăm şi la punctul 41 din ordinea de zi, care nu cuprinde în sine nici mai mult nici mai puţin, decât o dorinţă legitimă a comunelor din cercul pretorial al Cisnădiei, de a li-se stabili ca reşedinţă cercuală o astfel de localitate, care să corăspundă întru toate intereselor lor şi cerinţelor timpului de azi.

Acest punct de mare importanţă pentru noi Românii a provocat o discuţiune îndelungată, din motivul, că comitetul administrativ, în frunte cu fraţii nostri saşi din tabăra majorităţii, mai bucuros sunt aplicaţi a jertfi interesele tuturor comunelor noastre din acest cerc, decât să nu satisfacă poftei comunei Cisnădie, ca şi când soartea tocmai acestei comune i-ar fi acordat dreptul să fie copil răsfăţat al comitatului nostru.

Comitetul administrativ, dupăce n'a fost în stare să răstoarne nici baremi unul din motivele aduse în favorul mutării scaunului pretorial din comuna Cisnădie în centrul cercului, respective în oraşul Sibiiu, a recurs la un mijloc cu desăvârşire de prisos, enunţând ca decis, că congregaţiunea comitatensă, prin ministrul de interne, să intervină la ministrul de comunicaţiune, spre a se stabili o legătură de tren mai favorabilă comunelor interesate, ca astfel apoi tot comuna Cisnădie, dela marginea cercului, să rămână şi în viitor reşedinţă cercuală.

Vorbirea referentului fu întimpinată cu un puternic „angenomen".

Dar iată, că bucuria membrilor saşi se schimbă pentru moment, adeverindu-se şi de astă-dată proverbul românesc care ne spune, că: „nici chiar plăcinta nu se mâncă nesărată".

Membrul Ioan Druhora, paroh gr. or. în Boiţa, autorisat din partea clubului nostru românesc, ia cuvântul în favorul concluselor comunelor din acel cerc pretorial, şi face propunerea, că dupăce tocmai cu privire la introducerea comunicaţiunei de tren mai favorabilă, la timpul seu s'au fost făcut paşii de lipsă din oficiu, dar fără resultatul dorit, şi dupăce prin urmare este de prevăzut, că nici această nouă încercare nu poate avea mai favorabil resultat decât cea dintâiu, adunarea generală, cu considerare la starea într'adevăr de nesuferit creată acestui cerc prin decretarea comunei Cisnădie ca reşedinţă cercuală, să respingă conclusul comitetului administrativ, şi să resoalve chestiunea din punct de vedere al dreptăţii şi echităţii, mutând scaunul pretorial în centrul cercului, respective în oraşul Sibiiu, cu atât mai vârtos, cu cât în casul contrar, comunele interesate, atât din punctul de vedere al intereselor lor proprii, cât şi din punctul de vedere al intereselor înalte de stat ar fi silite a lupta cu trup şi suflet spre a obţinea soluţiune favorabilă în această privinţă, în interesul binelui obştesc.

Atâta a trebuit numai, ca apoi iarăşi să ni-se dee ocasiune să auzim trimbiţându-se comerciul, negoţul, ba mi-se pare chiar şi scopurile săseşti cu privire la nouă reformă electorală, ca şi când poporul săsesc din Cisnădie în lipsa scaunului pretorial nici n'ar mai putea beneficia de privilegii.

Oare interesele noastre româneşti cari sunt? Nu cumva poate să ne lăsăm ca să fim esploataţi?

N'am rămas datori nici oratorului Saşilor.

Prezidentul clubului nostru român, dl Dr. Liviu Lemenyi, prin un discurs, pe cât de măreţ, pe atât de sdrobitor pentru oratorul săsesc, a ştiut să ridice causa comunelor din cercul pretorial al Cisnădiei la nivelul ce i-se cuvine. Durere însă, că dorinţa atât de legitimă a noastră a tuturora nu s'a realisat, din motivul, că majoritatea compusă din Saşi la votare a primit conclusul comitetului administrativ, conform căruia congregaţiunea comitatensă iarăşi va trebui să se ocupe cu esoperarea unei comunicaţiuni de tren mai favorabilă comunei Cisnădie, prin urmare cu o chestiune resolvată deja de mult, ceeace atâta însemnează, că comunele din cercul pretorial al Cisnădiei sunt osândite din nou la câţiva ani de suferinţă, dacă nu vor fi harnice să bată mai cu tărie la uşă, ca — după cuvântul sf. scripturi — să li-se deschidă.

Cu iuţeala fulgerului s'au continuat apoi mai departe desbaterile adunării noastre generale până la punctul 76.

Aci a fost vorba despre o bravură a representanţei comunale din Roşia, săvârşită în contra bisericilor şi şcoalelor româneşti şi săseşti din acea comună.

Bisericile şi şcoalele, precum şi preoţii şi învăţătorii din acea comună, timp de 28 ani au beneficiat de lemnele necesare de foc din alodiul comunal. A trebuit deci, ca fruntaşii de azi ai acelei comune prin crearea unui nou statut să-şi uite de faptele vrednice ale strămoşilor lor şi astfel apoi se casseze această disposiţiune a statutului vechiu.

Această împrejurare, destul de vătămătoare, atât pentru noi, cât şi pentru poporul săsesc, a provocat o discuţiune foarte vehementă.

Domnul asesor consistorial Nicolae Ivan timp de o oră a dovedit netemeinicia conclusului comunal şi îndreptăţirea bisericilor şi şcoalelor din acea comună faţă de favorurile asigurate în trecut, tocmai prin disposiţiuni legale.

Durere însă, că la votare a trebuit să cădem, căci Saşii nu-şi mai apără nici chiar interesele lor proprii bisericeşti şi şcolare, ci astfel de chestiuni menite să asigure esistenţa lor proprie, o lasă în sarcina noastră a Românilor.

De aci nu ne mai oprirăm până la punctul 183, unde fiind vorba despre conclusul comunei Gurarâului, prin care s'a fost decis zidirea unui pavilon de joc tocmai în apropierea bisericei şi şcoalei, adunarea generală — cu escepţiunea a lor doi notari comitatensi — la propunerea bine motivată a dlui Nicolae Ivan, asesor consistorial, susţinută cu căldura cuvenită din partea dlui Dr. Ioan Stroia, protopresbiter tractual, a respins conclusul comunal, îndrumând comuna Gurarâului a-şi alege un alt loc mai acomodat spre acest scop, cât timp zidiri de natura aceasta în apropierea bisericei şi şcoalei nu se pot admite din punct de vedere religios moral, precum şi din punctul de vedere al instrucţiunei publice.

După terminarea ordinei de zi, eshauriată după aceste puncte fără nici o opoziţie, ne-am depărtat dela adunarea generală cu acea convingere, că numai prin luptă e posibilă isbânda.

Unul dintre cei presenţi.

Dela „Clubul român" din Viena.

Primim spre publicare următoarea scrisoare:

Fiindcă foarte mulţi sunt, cari „Societatea bisericească gr.-or. română" şi societatea „Clubul român" le ţin de una şi aceeaşi, noi „Clubul român" ne simţim nevoiţi, ca pe calea publicităţii să lămurim situaţia şi să aducem la cunoştinţa tuturor Românilor, cari interes poartă de soartea noastră a coloniştilor vienezi, că aci în Viena sunt *două* societăţi române.

Amândouă mână în mână păşesc înainte pentru a ne ridica, prin crearea de instituţiuni, la un nivel cu celelalte popoare culte ce ne încunjoară. Cei dela biserică voesc înainte de toate biserică şi casă parohială, şi apoi şi casă naţională, ca asil pentru toţi Românii setoşi de cultură. Noi „Clubul român" care facem parte şi din societatea bisericească, suntem conform statutelor noastre esclusiv numai pentru rădicarea clasei noastre de mijloc, adecă a comercianţilor şi meseriaşilor români de pretutindenea. Că rădicarea acestei clase bogăţie naţională însemnează, credem că nici un Român n'o poate trage la îndoială. Apelurile ce societatea bisericească le-a esmis, sunt pentru biserică, ear apelurile ce noi „Clubul român" le am esmis, sunt pentru Casa Naţională a clubului român, unde dee Dumnezeu, ca conform dorinţei şi entusiasmului ce pe noi, anteluptătorii ne înflăcărează, cât mai curând sute şi sute de Români meseriaşi şi negustori să-şi afle adăpost şi sprijoană, şi ambiţia lor de a se perfecţiona şi de a se face apostoli ai comerciului şi industriei naţionale săşi găsească în noi mediul potrivit.

Cu cât mai multe instituţiuni culturale are un neam, cu atât mai cult e, şi cu cât mai multe instituţiuni culturale vom avea noi Românii dela Viena, cu atat mai mult vom trage în cumpăna menită să ne înşire pe noi între cei ce apuseni se numesc.

Greşesc deci aceia, cari nouă Vienezilor ne iau în nume rău, că cerşim milă naţională sub diferite titluri. Celea câteva coroane ce Domnul N. N. pe lista cutare sau cutare a dat, pentru persoana DSale e o foarte mică jertfă băneasca în proporţie cu entusiasmul, sau mai bine zis fudulia naţională ce pe Domnialui îl va cuprinde, când nu ştiu peste câţi ani aici în Viena 2 sau trei instituţiuni culturale româneşti vor da ştire la lume, că şi noi Românii suntem un factor cultural.

Că societatea bisericească şi noi „Clubul român" mână în mână mergem, destulă dovadă este, că vrednicul prezident al societăţii bisericeşti, generalul *Alexandru Lupu* e totodată şi protectorul „Clubului român."

Rugăm deci pe toţi Românii de bine, ca acestea să binevoiască a le lua la cunoştinţă.

Viena, la 10 Octomvrie 1908.

George Vitencu prezident. — *Alex. Barbu* secretar.

Miltiade Nicolescu cassar.

A treia expoziţie de copii

aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu".

I. Programul

expoziţiei a 3 a de copii, ce se va ţinea Marţi, la 27 Octomvrie n. 1908, în comuna Poiana.

1. In scopul promovării stărilor igienice şi a îmbunătăţirei condiţiilor de traiu ale poporaţiunii, „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu", va aranja Marţi, la 27 Octomvrie n. 1908, în comuna Poiana o expoziţie de copii împreunată cu distribuire de premii în bani.

2. Expoziţia se va ţinea în ziua amintită, începând dela 11 ore înainte de ameazi şi până la 2 ore d. a., când va urma premiarea.

Expoziţia se va ţinea în salele şcoalei române.

3. La expoziţie de data aceasta se primesc numai copiii locuitorilor din Poiana cu vârsta dela 1 până la 4 ani.

4. Primirea copiilor în expoziţie se face prin comitetul aranjator local, care va publica de cu vreme dispoziţiunile luate. Comitetul poate refuza primirea, însă numai din cauze binecuvântate. Despre copiii primiţi se compune consemnare exactă.

5. Exponenţii (mamele şi îngrijitoarele) sunt îndatoraţi a purta înşişi grijă de copiii expuşi.

6. Se vor distribui 30 premii, în valoare de 150 cor. La aceste concurge Reuniunea agricolă cu 50 cor.; Comuna politică Poiana cu 25 cor.; Institutul de credit şi economii „Mielul" din Poiana cu 50 cor. şi Institutul de credit şi economii „Mărgineana" din Poiana cu 25 cor.

Premiile se împart astfel:

Grupa I. Copii:

a) dela vârsta de 1—2 anii:

1 premiu de 10 cor., 2 premii de câte 5 cor. 2 premii de câte 3 cor.

b) dela 2—3 ani:

1 premiu de 10 cor., 2 premii de câte 5 cor. 2 premii de câte 3 cor.

c) dela 3—4 ani:

1 premiu de 10 cor. 2 premii de câte 5 cor. 2 premii de câte 3 cor.

Grupa II. Copile:

a) dela vârsta de 1—2 ani:

1 premiu de 10 cor. 2 premii de câte 4 cor. 2 premii de câte 3 cor.

b) dela 2—3 ani:

1 premiu de 10 cor. 2 premii de câte 4 cor. 2 premii de câte 3 cor.

c) dela 3—4 ani:

1 premiu de 10 cor. 2 premii de câte 4 cor. 2 premii de câte 3 cor

Pe lângă premiile în bani se va împărţi şi câte o broşură cu conţinut igienic.

II. Premiarea.

1. In scopul premiării se institue juriul consistător din domnii: Dr. Nicolae Calefariu, medic în Săliste, totodată pre-

zident al juriului; Dr. Ilie Iancu, medic, Dr. Victor Mihu, medic, Dr. Nicolae Comşa, medic, Dr. George Prunaş, medic, Ioan Chirca şi doamna, Petru Draghits şi doamna, Pant. Lucuţa, Dr. P. Şpan, R. Simu, Dr. V. Stan, Dr. I. Stroia, Dr. L, Borcia, A. Teodor, A. Cosciuc, Vic. Tordăşianu, E. Verzariu, N. Iosif, N. Cărpenişan, I. Popescu, Ioan Droc, prot. emer. şi doamna, A. S. Păcurariu, prot. şi dna, Hermann Mangesius, prim-pretor şi dna, Dr. G. Măcelariu, adv. şi doamna, Dr. N. Schiau, adv. şi doamna, toţi din Mercurea, Ioan Şerb, N. Dobrotă, Ilie Dobrotă, şi Aron Şerb, parohi, G. Bărbat, not. I., Ilie Georgescu, dir. şcol., I. Şerb Duduman, N. Ghişe, primar, C. Radu, cassar de bancă, N. Muntean şi Constantin Fântână Gălucuţ, toţi din Poiana.

Membrii absenţi se vor înlocui prin suplenţi, aleşi din partea celor prezenţi.

2. Nu este iertat a funcţiona ca juror, când vorba e de copii proprii sau ai rudeniilor mai de aproape.

3. Juriul ia în primire lista generală a copiilor expuşi, îi examinează pe rând şi apoi se consultă asupra premiării, având comitetul aranjator îndatorirea să îngrijească, ca publicul şi exponenţii să nu înrâurească asupra hotărârilor de luat.

Prezidentul juriului votează întotdeauna. La caz de voturi egale — decide soartea. Asupra fiecărei premiări se votează deschilinit.

5. Exponenţii de premiat se petrec în lista premiaţilor, care statorită, se subscrie de prezident şi secretar, cum şi de 2 membri ai juriului.

6. Impărţirea premiilor se face în mod sărbătoresc la ora 2 d. a., ţinându-se mai întâi în prezenţa juriului, a comitetului aranjator, a exponenţilor şi publicului întrunit conferenţa:

Medicului Dr. N. Calefariu, despre „Cauzele marei mortalităţi a copiilor mici cu deosebire a sugătorilor şi despre mijloacele de combatere a acelora".

7. Exponenţii premiaţi adeveresc primirea banilor prin subscrierea numelui în rubrica corăspunzătoare.

8. Copiii premiaţi se vor cântări, măsura şi fotografia.

9 Secretarul juriului compune un raport special asupra expoziţiei şi premiilor. Raportul, subscris de prezidentul şi secretarul juriului, se păstrează în arhiva Reuniunei şi se publică prin ziare.

III. Dispoziţii de premiare.

1. Scopul expoziţiei este mai ales a promova stările igienice şi a lucra la îmbunătăţirea condiţiilor de traiu ale poporaţiunei. Drept aceea se va lua în socotinţă nu atât intenţia vădită de a străluci cu copii anume gătiţi ca exemplare de paradă, ci mai ales hărnicia şi priceperea dovedită la ţinerea în curăţenie a copiilor şi a locuinţelor, a îmbrăcămintei, la priceperea dovedită la alimentaţie şi celelalte, cari condiţionează puterea vitală a generaţiilor viitoare.

2. Copii cu înfăţişare inteligentă şi vioi, cei sănătoşi şi fără defecte trupeşti, cei bine hrăniţi şi ţinuţi în curăţenie, cei cu bunăcuviinţă, nefricoşi şi prietinoşi, copii orfani şi din familii mai scăpătate, cum şi cei din familii cu copii mai număroşi, între condiţiunii egale, vor fi preferiţi.

3. Dacă cutare grupă nu cuprinde copii vrednici de premiat, premiile se pot destina pentru altă grupă mai bogată. Premiile, cari nu s'ar împărţi, revin Reuniunei.

4. Acelaş exponent nu poate dobândi în aceiaş grupă decât un singur premiu. Faţă cu cel premiat în cutare grupă, concurenţii din altă grupă au întâietate.

Din şedinţa comitetului central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu", ţinută la Sibiiu în 5 Octomvrie 1908.

Pantaleon Lucuţa prezident — *Vic. Tordăşianu* secretar.

Pentru economii nenorociţi de pe Valea-Hârtibaciului.

La apelul nostru pentru ajutorarea economilor nostri nenorociţi prin grindină au binevoit a dărui: Dr. Ioan Fruma, advocat 10 cor., Dr. Ilie Beu, medic 5 cor., Dr. Vasile Dan de Apşa, advocat 2 cor., Petru Drăgoiu, cursor consist., 1 cor. (Suma incursă 135 cor.)

Sibiiu, 15 Octomvrie 1908.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu".

Pantaleon Lucuţa prezident. — *Vic. Tordăşianu* secretar.

NOUTĂŢI.

Sfântul Sinod al bisericei autocefale gr.-ort. române din România a fost convocat prin decret regal la Bucureşti şi a fost deschis Mercuri, prin mesaj de tron, cetit din partea dnului *Morţun*, ministru interimal de culte şi instrucţiune publică, care ţine locul domnului Haret, aflător în concediu.

*

Dela curtea română. Astăzi, Vineri, împlineşte principele Carol al României anul al 15-lea de etate, iar sora sa, Elisaveta, a fost Luni, în 12 Octomvrie nou, de 14 ani. Moştenitorilor de tron li s'au adus Luni număroase felicitări şi probabil că li se vor aduce astăzi şi mai multe.

*

Teatrul naţional din Bucureşti a fost deschis Sâmbătă. Representaţiunea de inaugurare a fost foarte succesă. A cântat orchestra, a cântat corul şi s'a dat piesa nouă *„Ultimul vlăstar"* scrisă în spirit naţionalist, de *N. Pandelea*, om până aci necunoscut în literatura dramatică română. Ziarele din Bucureşti scriu cu multă laudă despre piesă, care e foarte succesă, şi despre naţionalizarea teatrului din Bucureşti, care şi până acuma zicese că era — naţional.

*

Inspector de trupe. Maiestatea Sa Monarhul nostru a numit pe Arhiducele *Eugen*, până aci comandant al corpului 14 de armată, inspector suprem de trupe, cu domicilul în Innsbruck.

*

In contra duelului. Regele Italiei a subscris un decret preaînalt, în înţelesul căruia totdeuna când se ivesc neînţelegeri între doi ofiţeri, representanţii lor sunt datori se facă tot posibilul pentru a-i împăca. Dacă însă încercările de împăcare rămân fără resultat, afacerea au să o supună unui juriu de onoare, care o va judeca. Măsurile acestea înţelepte sunt luate în scopul de a se împedeca — duelul.

*

Expoziţia de poame, ce se va deschide Duminecă, la 18 Octomvrie n. c. în Avrig, după toate prevederile are să isbutească spre mulţămirea generală. Intre exponenţi se găseşte viceprezidentul Reuniunii rom. agricole dl I. Chirca din Săliste, cunoscut pomolog teoretic şi practic, cu o mulţime de soiuri de mere şi pere etc., apoi dl advocat Ioan de Preda din Sibiiu, iarăşi cu un mare număr de soiuri nobile şi alese. Mult vor profita însă economii nostri văzând în expoziţie maşinăriile şi uneltele economice ale firmei Carol F. Jickeli din Sibiiu, care va expune culegătoare de poame, aparate de curăţit omide, teascuri de stors vin şi oţăt, plug de săpat via, curăţitoare de mere, cuţite de altoit, proaşte (tulumbe) de stropit viile şi pomii, apoi grape de fânaţe (muşchi), pluguri sistem Sack, maşină de sămănat luţerna etc. etc. Firma va trimite la faţa locului un representant al seu, care va face şi vânzări. Cum expoziţia ţine 7 zile, cei cari din orice motiv ar fi întârziat să expună, pot trimite obiectele lor şi ulterior. Din Sibiiu, precum aflăm, la expoziţie va participa multă lume. O frumoasă parte a expoziţiei o formează despărţământul Reun. fem. rom. din Avrig, cu lucrări de industria de casă (lucrul de mână femeesc).

*

Viriliştii români din comitatul Făgăraşului. Lista viriliştilor comitatensi ai comitatului Făgăraş fiind definitiv statorită, în aceasta sunt trecuţi următorii Români: Dr. Ioan Meţian 2033 cor., Dr. Ioan Şenchea 1748 cor., Dr. Nicolae Şerban 1676 cor., Dr. Andreiu Micu 1456 c., Ioan cav. de Puşcariu 1283 cor., Dr. Octavian Vasu 806 cor., George Guman 805 cor., Ioan G. Bărbat 791 cor., Nic. Găroiu 676 cor., Filimon Bălan 656 cor., Dr. Laurenţiu Pop 669 cor., Dr. Ioan Turcu 616 cor., Leon Solomon 514 cor., George Gimbeşan 487 cor., G. Enescu (Poiana-Mărului) 462 cor., Dr. Teodor Popescu 443 cor., G. Gavrilă 435 cor., Iuliu cav. de Puşcariu 431 cor., Ioan Comşa Boiu 417 cor., Nicolae Aron 405 cor., George Tunsoiu 386 cor., Andreiu Cerbu 374 cor., Dr. Anton Pralea 362 cor., Nicolae Lupu 358 cor., Todor Vulcan 357 cor., Nicolae Şerban sen. 355 cor., George Bursan 354 c., George Moşoiu 351 cor. Cu toţi 28 între 87 viriliști. Este bătător la ochi, că deşi Românii fac 95% din locuitorii comitatului, totuşi în lista viriliştilor sunt trecuţi 24 Jidovi, 17 Maghiari şi Armeni şi 14 Saşi. Restul alte naţiuni. Fac rău unii oameni de ai nostri, că nu se interesează cât de puţin de darea lor, ba nici chiar de reclamarea dreptului lor, astfel, că alţii trebue să li o facă. Urmarea neinteresului e, că vin alţii nechemaţi în locul celor îndreptăţiţi. *Olteanul.*

*

Teatru german. Societatea teatrală a domnului director *Leo Bauer* îşi începe representaţiunile în teatrul orăşenesc din Sibiiu, Marţi în 20 Octomvrie nou, cu piesa *Friedensfest*, de Gerhart Hauptmann.

*

Trei universităţi noi. In clubul partidului independist a declarat zilele trecute ministrul de culte şi instrucţiune publică, contele Apponyi, că guvernul a luat deja hotărâre principiară, se înfiinţeze *trei* universităţi noi în ţară. Cumcă unde vor fi înfiinţate, ministrul nu a voit se spună.

*

Constituire. Societatea de lectură a pedagogilor dela seminariul „Andreian" din Sibiiu s'a constituit pe anul şcolar 1908/9 în şedinţa ţinută în 28 Septemvrie a. c. v. sub presidiul dlui prof. sem. Dr. Petru Şpan în modul următor: Preşedinte: Dr. Petru Şpan prof. sem. Vice-preş.: Filimon Boeriu, ped. III. Referent şi not. com lit.: George Zazici, ped, III. Arhivar: Aron Hedrea, ped. III. Redactor: Nicolae Praţia, ped. III. Cassar: Ioan Grama, ped. III. Controlor: Nicolae Cristea, ped. III. Not. soc.: George Colda, ped. II. Membrii în comisia literară: Ioan Baboe, ped. III, Toma Bălan, ped. III, Remus Roşca, ped. III, Gerasim Sicoe, ped. III, Grigorie Bădilă, ped. II, Ioan Dragomir, ped. II, Alexandru Iosif, ped. II, George Cantor, ped. I, Ioan Clinciu ped. I.

*

Serate artistice. Societatea diletanţilor din loc va aranja în 18 şi 20 Octomvrie n. în sala festivă a Muzeului Asociaţiunii două serate artistice, cu binevoitorul concurs al artiştilor dramatici Agata Bârsescu-Radovici şi C. Gh. Radovici. Programul: Duminecă, 18 Octomvrie 1908 st. n.: 1. Phedra, tragedie de Racine, traducere de V. Sion. Scena principală din actul IV. 2. Monologuri, recitate de Const. Gh. Radovici. 3. Medea, tragedie de Legouvé, trad. de E. Aslan. Scenele principale din actul II şi III. 4. Othello, tragedie de Shakespeare, traducere de C. Gh. Radovici. Scenele principale din actul IV. Marţi, 20 Octomvrie 1908 st. n.: 1. Hero şi Leandru, tragedie de Grillparzer, traducere de H. Lecca, Actul III. 2. Monologuri, recitate de Const. Gh. Radovici. 3. Sapho, tragedie de Grillparzer, traducere de Gr. Ventura. Scenele principale. 4. Trei cântece pentru sopran-solo, Dna Veturia Tritean; *a)* F. Liszt: Loreley; *b)* T. Brediceanu: Bade zău o fi păcat... şi Năcăjit ca mine nu-i! 5. Fiul pădurilor, poem dramatic de F. Halm, traducere de Const. Gh. Radovici. Scenele principale din actul II şi III. Preţul locurilor: stal I 3 cor., stal II 2 cor., stal III 1 cor., Balcon 3 cor., Galerie 1 cor., pentru studenţi 60 fileri. Bilete se pot procura la „Librăria arhidiecezană" şi seara la cassă. Cassa deschisă la 6 ore. Inceputul la 8 ore seara.

*

E interesant anunţul de noroc al lui S. Heckscher senr. Hamburg din numărul acesta al foii noastre. Această casă şi-a câştigat un renume bun prin solvirea promptă şi discretă a sumelor câştigate, atât aici, cât şi în împrejurime, încât pe oricine îl facem atent asupra anunţului de pe pagina a patra a acestui ziar.

*

Onoratele Dame ştiu, că ce particularitate însemnată e obrazul frumos şi vioi, ce putere şi bogăţie mare stă în el şi de ce favoruri se bucură o damă frumoasă. Nu ajunge, ca o damă să fie drăgălaşă, sveltă şi să aibă un exterior plăcut, lucrul principal e tenul curat al feţii. Aceasta o ştiu damele cu siguranţă. Nu e secret, că Crema Margit a lui Földes este singurul mijloc pentru frumseţe, care după o întrebuinţare de 5—6 ori îndepărtează tot felul de bubiţe de piele, pete de soare, sgrăbunţe, etc. şi face faţa albă şi gingaşe. O tigaie mare 2 cor., o tigaie mică 1 cor. Se capătă în toate farmaciile. Totuşi e scutită de imitaţiuni. Prin poştă o trimite fabricantul Clemens de Földes, farmacist, Arad.

*

Cea mai mare putere naturală vindecătoare, cunoscută de toată lumea, e electricitatea. Autorităţi medicale special recunosc electricitatea, ca singurul mijloc de vindecare folositor şi sigur. Creerii şi trupul omenesc compun baterea electrică, nervii conducerea electrică. — Simţământul prins de nervi compune mersul electric, prin urmare mişcarea organelor se basează pe electricitate. Este fapt constatat, că în cele mai multe casuri de boală, electricitea e metodul de vindecare. Se foloseşte deci electricitatea. *„Electro-Vitalizer"* e cel mai ideal aparat electric de vindecat, ceeace se descrie amănunţit în cartea acum apărută: *„Metoda electrică modernă de vindecat"*. Acest tratat folositor se trimite gratis şi franco în plic închis prin inst. *Electro-Vitalizer"* ord. med, Budapesta, Károly körut 2. Mezzanin 56.

Cărţi şi reviste.

„Biblioteca pedagogică." In *„Foaia Diecezană"* din Caransebeş cetim următoarele: „Credem că săvârşim un lucru de folos pentru şcoala naţională şi dascălii româneşti, întemeind *„Biblioteca pedagogică"*. Va îmbrăca forma bibliotecii pentru toţi. Vom căuta să ţinem în samă, la redigiarea ei, toate lipsurile şi dorinţele dăscălimii noastre, dar mai vârtos desăvârşirea culturii româneşti. Pe lângă originale, vom scoate la lumina zilei, în traducere, bucăţi alese din cei mai de frunte pedagogi străini, din literatura clasică pedagogică, ca cel puţin in chipul acesta să pătrundă câte-o fărâmă din sufletul marilor dascăli ai neamurilor în chilia dascălului român, ca lumina aprinsă pentru toţi dascălii să lumineze şi nouă. Dorim din tot sufletul sprijinul tuturor oamenilor de bine, dar mai ales a dăscălimii noastre, în interesul căreia se săvârşeşte munca! Numărul I va apare prin luna lui Decemvrie, şi va conţine: *„Icoane din istoria pedagogiei"* de subscrisul. Preţul unui număr va fi 60 bani (30 cr.) *Nicu Păunaş."* O mică observare. Intreprinderi de natura aceasta nu se anonţă sub pseudonime, ci sub numele cel adevărat al celui ce vrea să săvârşească opera de altcum laudabilă.

Poşta ultimă.

Puterile europene.

Francia, Anglia, Rusia şi Italia au dat Turciei sfatul, să recunoască independenţa şi regatul Bulgariei, având în schimb să primească o despăgubire în bani, pentru perderea tributului avut până acuma dela Bulgari. La părerea aceasta se va alătura şi Germania.

Bande sârbeşti.

Cu toate că a renunţat dela răsboiul pe faţă, Sârbia organizează bande de insurgenţi, pentru a le trimite la timp potrivit în Bosnia şi Herţegovina, ca să pună în mişcare şi poporaţiunea de acolo, în contra Austro-Ungariei. Cei competenţi din fruntea monarhiei noastre au cunoştinţă despre aceste intenţiuni şi stau gata de apărare.

Regele Sârbiei.

O ştire sensaţională aduce ziariul *„A Nap"*. Spune, că Regele Petru al Sârbiei e decis să abzică de tron şi să dee ţara în stăpânirea moştenitoriului de tron. Regele Petru va veni să locuiască în Ungaria.

Apucă-te de spălat
Ca copilul de jucat
Vei spălă cu uşurie
Rufele de murdărie
Săpun „Schicht" de vei întrebuinţă
Mult năcaz îţi vei cruţă!

Puterea minunată şi intensivă de curăţit a

Săpunului Hirsch a lui Schicht

provine din felul unic de fabricare şi din alegerea precaută a materialului!

Săpunul Hirsch a lui Schicht

cruţă mânile, rufele! Te cruţă de osteneală şi năcaz, cruţă şi sănătatea! Cruţă bani, timp şi lucru. 30,000 cor. garanţie de curăţenie.

(155) 6—8

Nr. 527/1908 prot. [296] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de învăţător dela şcoala confesională gr.-or. română din **Braşovul-vechiu**, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele: salar anual de 1200 coroane solvibil anticipative în rate lunare din cassa bisericei, cuartir liber şi grădină pentru legumi.

Dela învăţătorul care va fi ales la acest post să cere, ca să propună şi religiunea în şcoală, să fie cântăreţ bun cu cunoştinţe temeinice muzicale, obligat fiind a instrua şi conduce corul bisericesc.

Să mai recere ca alesul să instrueze copii în cântările bisericeşti, şi Dumineca şi sărbătoarea să cânte cu şcolarii răspunsurile liturgice în sta biserică.

Cuincuenalele se compută dela alegere numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt la această şcoală.

Concurenţii la acest post au a-şi aşterne cererile instruite conform legilor în vigoare Prea Onoratului oficiu protopresbiteral gr.-or. al Braşovului în terminul sus indicat, îndatoraţi fiind a să prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă şi sărbătoare în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi spre a se face cunoscuţi poporului.

Despre serviţiile prestate eventual la alte şcoale precum şi despre conduita morală — se cere în mod imonis — atestate speciale dela oficiile parohiale ca direcţiuni scolare.

Braşovul-vechiu în 25 Septemvrie st. v. 1908.

Comitetul parohial dela biserica gr.-or. a „Sfintei Adormiri":

Ioan Maximilian
par. şi prezid. com. par.

Văzut:

Vasile Voina
protopop.

Câştigul cel mai mare ev. 600,000 M.

Anunţ de noroc!

Câştigurile le garantează statul.

Invitare la participarea

Şanselor de câştig

garantate de statul Hamburg marei loterii de bani in care

9 mil. 841,476 Mărci

cu siguranţă trebue câştigate!

Câştigurile principale ale acestei loterii cu privilegii sunt următoarele: Cel mai mare câştig este în casul cel mai norocos de **600,000 M.**

1	Premiu	à **300,000**	Mărci.
1	„	„ **200,000**	„
1	„	„ **60,000**	„
1	„	„ **50,000**	„
1	„	„ **45,000**	„
1	„	„ **40,000**	„
1	„	„ **35,000**	„
1	„	„ **30,000**	„
1	Câştig	„ **100,000**	„
1	„	„ **60,000**	„
1	„	„ **50,000**	„
1	„	„ **40,000**	„
1	„	„ **30,000**	„
7	Câştiguri	„ **20,000**	„
1	Câştig	„ **15,000**	„
11	Câştiguri	„ **10,000**	„
46	„	„ **5,000**	„
103	„	„ **3,000**	„
163	„	„ **2,000**	„
539	„	„ **1,000**	„
693	„	„ **300**	„
181	„	„ **200**	„

In total conţine loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câştiguri şi 8 premii, aşa încât aproape jumătate din toate losurile trebue sa câştige.

Cel mai mare câştig de cl. I. este în casul cel mai norocos de 50,000 m., se urcă în cl. II-a la 55,000 m., în cl. III-a la 60,000 m., în cl. IV-a la 65,000 m., în cl. V-a la 70,000 m., în cl. VI-a la 80,000 m., în cl. VII-a la 600,000 m.

Pentru cl. I. a cărei tragere se stabileşte oficios, costă

Iosul original întreg . .	**Cor.**	7·—
Iosul original de jumătate	„	3·50
Iosul original de un sfert	„	1·75

Depunerile pentru clasele următoare, precum şi conspectul exact al câştigurilor se pot vedea din planul de loterie oficios, provăzut cu emblema statului, care la cerere îl trimit **gratis şi franco.**

Fiecare dintre participanţi primeşte dela mine imediat după tragere lista oficioasă.

Plătirea şi trimiterea câştigurilor

se face din partea mea direct interesatului în cauză prompt şi sub cea mai strictă discreţiune.

Comande rog a se face prin **mandat postal** sau şi prin **ramburs.**

Adresaţi-Vă cu comandele din causa tragerii apropiate, cel mult până la

30 Octomvrie

cu toată încrederea la (291) 2—5

Samuel Heckscher senr.
Bankgeschäft in Hamburg.

Recomandă cu preţuri cunoscute de ieftine

Carol Niedermaier
pălărier
Sibiiu strada Cisnădiei Nr. 33
„La pălăria roşie".

Pălării

păroase pentru preoţi rom. à cor. 8·— şi extrafine à cor. 9·60, cu formă foarte frumoasă, care e foarte apreciată, uşoară, cu peri scurţi, căci numai atunci e frumoasă şi durabilă.

Pălării

netede, pentru preoţi rom., cu margine mai lată ca la cele de sus, din păr de iepure, à cor. 8·— şi cor. 6·—.

(234) 6—6

Viţă de vie altoită

expediază **sorte curate,** sub garanţie, în sortiment bogat, de ani cunoscuta şi solida firmă:

Prima plantatiune de viie de pe Târnave.

Proprietar: **FR. CASPARI,**
Mediaş, Nr. 62 (Transilvania).

Rog a cere catalog ilustrat!

Catalogul conţine scrisori de recunoştinţă din toate părţile ţărei şi poate deci fiecare posesor de vie a-şi cere informaţiuni despre soliditatea numitei firme, dela persoane cunoscute. (292) 2—34

Frumseţa

Dorinţa cea mai ferbinte a oricărei dame e fără îndoială: a fi cât mai frumoasă, şi spre a ajunge acest scop, ea prinde orice ocaziune, îşi spoeşte obrazul cu mijloacele cele mai de necrezut, ceeace în cele mai multe cazuri are ca urmare, că obrazul, în loc să se înfrumseţească, se ruinează, astfel, că are lipsă de un timp îndelungat şi de o îngrijire deosebită, pănăce din nou e restabilit.

Singurul succes în lume, pe care l-a dobândit farmacistul Clemens v. Földes cu crema lui Margit (cu deosebire în Francia şi Germania) a îmbărbătat pe mulţi oameni la imitarea acestui mijloc renumit, nestricăcios, care singur are un efect miraculos în contra tuturor necurăţeniilor de piele, cum sunt pistruele, petele de ficat, sgrăbunţele etc. Se înţelege, aceasta nimănui nu i-a reuşit, căci secretul producţiunei **Cremei-Margit** îl cunoaşte excluziv numai inventatorul şi fabricantul, care şi păzeşte acest secret, prin aceea, că tot singur pregăteşte acest preparat. Se vede dar că **Crema-Margit** rămâne deapururea aceiaşi; pregătirea ei e conştienţioasă, din care cauză şi efectul ei e repede şi sigur. Admoniem deci damele, a-şi spoi obrazul cu fel şi fel de alifii; să folosească numai acel mijloc, care e recomandat şi de medici renumiţi din Anglia, Francia şi America, **ca unicul mijloc cu efect sigur, nestricăcios şi bun pentru susţinerea frumseţei.** Acest renumit mijloc de frumseţă e **Crema-Margit** a lui **Földes,** care deja după o întrebuinţare de 3—4 zile schimbă pe deplin pielea feţei, pistruele, petele de ficat, sgrăbunţele, roşaţa de faţă şi mâni le depărtează, iar feţei îi împrumută frumseţă ideală, împrospătare şi tinereţă. Pe lângă toate acestea **Crema-Margit** e cu totul nestricăcioasă. O dosă costă 1 cor. **Săpunul-Margit** 70 fileri. **Pudra-Margit** (albă, roza, şi crême) 1 cor. Toate aceste mijloace pot fi folosite şi separat. **Crema-Margit** a lui **Földes** se poate căpăta în toată farmacia mai mare, dacă însă undeva nu se află de vânzare, doritorul să se adreseze direct inventatorului **Clemens v. Földes,** farmacist în Arad.

Depozit central în **Sibiiu** (Nagyszeben): Guido Fabritius, fabrica de săpun a lui Gustav Meltzer, parfumeria Meltzer, I. C. Molnar, drogueria Carl Morscher, Carl Müller, Ervin Rummler, Pissel & Schmidt; în **Agnita:** Wilhelm Fröhlich; în **Sighişoara:** A. W. Lingner.

[62] 7—7

Aviz!

La **Pârv Todor** în **Ternova,** comitatul Arad, Nrul. casei 15, se află de vânzare tot felul de

altoi de viţe americane,

se vând şi uscaţi cu rădăcină şi fără rădăcină, după dorinţă. (293) 1—10

Sz. 227/1908 végrhró. [297] 1—1

Árlejtési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 § a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szentágotai kir. járásbiróságnak 1899 évi V. 31/11 számu végzése következtében Harsány P. László nagyszebeni ügyvéd javára 65 K 70 f. s jár erejéig 1908 évi Szeptember hó 10-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 660 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: kettő drb ökör nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szentágotai kir. járásbiróság 1899 évi V. 31/12 számu végzése folytán 65 kor. 70 fill. tőkekövetelés, és eddig összesen 102 kor. 10 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig, Rovás községében leendő megtartására **1908 évi Oktober hó 22-ik napjának délelőtti 11 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szentágota 1908 évi Oktober hó 9 napján.

Balint Imre
kir. bir. végrhtó.

Nri 894/1908 protp. [286] 3—3

Concurs.

In senzul ordinului Preaveneratului Conzistor arhidiecezan dto 12 Sept. a. c. Nr. 10,723 Şcol., pentru ocuparea postului de învăţător, devenit vacant prin abzicere, la şcoala confesională gr.-or. române din **Zlagna,** protopresbiteratul Agnitei, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela I-ma publicare în „Teleg. Rom."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar anual de 600 cor. care se va solvi în rate treilunare din repartiţie şi cuartir în natură în edificiul şcoalei.

Cuincuenalul se va computa numai după anii serviţi la această şcoală.

Dela alesul învăţător, pe lângă instrucţiunea obligată, se mai cere ca să cânte cu elevii, în Dumineci şi Sărbători, la sf. liturghie în biserică.

Petiţiunile instruite cu Extras de botez, Atestat de studii, Absolutor, Atestat de cualificaţiune şi alte eventuale Atestate de recomandaţie sunt a se adresa subscrisului.

Agnita, 24 Septemvrie 1909.

Ioachim Muntean
protopop.

---

24 Locuri de clădire

pe noul stabiliment de ville „Töpfner Erde" în Sibiiu se vor vinde prin

Licitaţiune benevolă judecătorească

la Deregătoria cărţilor fundare din Sibiiu

Mercuri în 21 Octomvrie 1908 la 10 ore a. m.

Informaţiuni detaillate dă

Dr. Octavian Russu
[289] 3—4 Albina.

Este în general cunoscut, că

ELECTRICITATEA

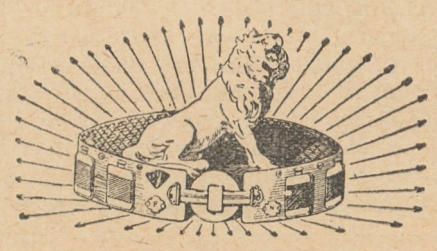

folosită în forma şi puterea adevărată este în prezent cel mai sigur factor vindecător, în special în casuri de nervositate, neurastenie, reumatism, dureri de spate şi cap, dureri de stomach şi intestine, slăbiciune de inimă, paralisare etc. şi tot felul de slăbiciuni.

Aceste două favoruri sunt împreunate în cel mai genial chip în **ELECTRO-VITALIZER**-ul nostru.

De simţiţi dar, că vă e sănătatea atinsă, că vă dispar puterile, nu întârziaţi a vă adresa cu toată încrederea institutului nostru condus de medici şi dacă trimiteţi cuponul acesta, primiţi în plic închis gratis şi franco, opul nostru bogat ilustrat, despre: **„Tratamentul electro-terapiei-moderne".** (287) 2—4

Institutul Electro-Vitalizer ord. de medici, Budapesta, Károly körut 2. Mezzanin 56.

Dl Gavril Herczeg din Karácsond, scrie: Folosirea de 6 luni a aparatului Elektro-Vitalizer, mi-a scăpat pe soacră mea de următoarele suferinţe: nervositate, dureri de cap, bătăi de inimă, oboseală, lipsă de apetit şi de simţirile de spaimă; pentru ceeace prea st. Dle Doctor vă sunt dator cu cea mai mare recunoştinţă. Aparatul îl voi recomanda cu cea mai mare căldură. Vă dau voie a da această epistolă publicităţii, căci conţinutul ei corăspunde pe deplin adevărului.

Coupon pentru carte gratuită.

Către **Institutul Electro-Vitalizer ord. de medicii,** Budapesta, Károly körut 2. Mezzanin 56. Vă rog trimiteţimi opul: pentru domni, pentru dame.

Un tratament asupra electro-terapiei-moderne,
gratis şi franco în plic închis.

Numele: .....

Adresa: .....

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanţă de mai mulţi ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (150) 17—52

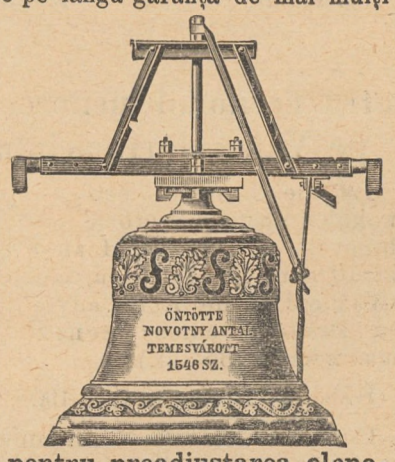

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut. ca şi spre turnarea de toace de metal.**

Preţcurantul ilustrate gratis.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.